

tiden om en Brugsværdi, men det vil heller ikke hjælpe det nuværende Ministerium det mindste, thi det er klart, at Brugsværdien af Rug i dette Øjeblik for Landbrugere, der helst maatte bruge dette Korn som Foder, ligger betydeligt over den nu fastsatte Maksimalpris. Den ligger oppe ved Majsprisen, altsaa det, der paa naturligt Maade skal danne Erstatning. Og for Majsprisens Vedkommende maa jeg altsaa fastholde, at Prisen ligger mellem 22 Kr. 50 Øre og 23 Kr.; og det er en ringe Fornøjelse for Landbrugerne at høre, at enkelte, fordi der er kommet nogle Ladninger ind noget tidligere, har været saa heldige at faa det til 17 Kr. à 18 Kr. 50 Øre. Det gælder maaske for 50,000 Tdr., i alt Fald for et Kvantum, der er saa ringe, at det samlede Majsforbrug i Aar sikkert vil overstige det mellem 80 og 100 Gange, og derfor er Oplysningerne i denne Henseende uden Vægt.

Jeg fastholder altsaa, at man ikke ved nogen Sofistik — ikke ved nogen Dialektik, vil jeg indskrænke mig til at sige — skal kunne komme bort fra, at fuldstændig Erstatning maa være den Pris, som Konjunkturerne skaber. Det kan ikke nytte, at man i et givet Øjeblik synes, at Konjunkturerne er af ualmindelig høj Beskaenhed, thi naar de er af ualmindelig Beskaenhed til den anden Side, er der ikke nogen, som ved Ekspropriation giver andet end der lavere Pris — det er, som udviklet i mit tidligere Foredrag, Producenten, der altid bærer den hele Risiko. Ligesom den højtærede Indenrigsminister opregnede de enkelte Momenter i Konjunkturerne, som skaber den højere Pris, saaledes kan man ogsaa opregne Elementer i Konjunkturerne, der tidligere har skabt overordentlig lave Priser paa Landbrugsprodukter — stor Høst i Amerika, overdreven Tonnage paa det internationale Fragtmarked, latterlig lave Fragter, samtidig daarlig Høst herhjemme o. s. v., o. s. v., altsaa et Sammenspil af nationale og internationale Momenter, hvoraf man kan give en meget lang Opregning. Momenter, der tilsammen danner Begrebet Konjunktur, som skaber Markedsværdien, Markedsværdien, som er noget effektivt og kun i meget sjældne Tilfælde er Resultatet af Storspekulanter Manøvrer, i saa sjældne Tilfælde, at man altid kan slaa ned paa det og sige: Her foreligger et specielt Tilfælde, i saa sjældne Tilfælde, at man kun har 4—5 Vare-„cornere“ i al moderne Prishistorie.

Den højtærede Indenrigsminister mente

at have fundet noget overordentlig glædeligt ved at gøre opmærksom paa, hvorledes det gik umiddelbart før Krigen, da Prisen paa Kul steg, og vilde ligesom vende den almindelige Forbitrelse, der da næredes mod visse Kulleverandører, mod de nuværende Rugproducenter. Men dette er af mange Grunde fuldstændig uberettiget. Først og fremmest er det uberettiget, fordi den store Harmen mod Kulhandlerne, som den Gang greb Samfundet eller mange Dele af Samfundet, ikke saa meget berøede paa den høje Pris, de forlangte, som derpaa, at de brød deres Kontrakter for at udnytte den højere Pris. Det, man med Rette var i høj Grad forbitret over — men noget saadant er der slet ikke Tale om her — var, at de, skønt de var forpligtede til paa normal Maade at levere Kul til den fastsatte Pris, nu da der kom en Konjunktur, paa hvilken de kunde tjene Penge, blæste deres Kontrakter et Stykke og søgte at faa den højere Pris. For øvrigt er det jo saaledes, at Regeringen netop i stort Omfang betalte — det ved den højtærede Handelsminister — meget høje Kulpriser den Gang, og efter min Mening med fuldkommen Ret, thi vi stod i en Situation, hvor man, da man endnu ikke kendte hele Krigsførelsesmaaden og ikke kunde ane, at der ikke vilde komme et stort Søslag i Nordsøen, maatte vente, at Landet vilde blive fuldstændigt afskaaret fra Kulforsyning. Det var en Konjunktur af en ganske eksceptionel Beskaenhed, som skabte den høje Kulpris. Den var i Ordets egentligste Forstand effektiv og ingen Aagerpris, thi var det Tilfælde indtruffet, at vi var blevet henvist til den lille Kulbeholdning, der var her i Landet, vilde Prisen selvfølgelig være steget langt mere. Vi vilde være naaet op til fuldstændig vanvittige Priser — idet der fra alle Sider var blevet et Kapløb om at faa fat i Kullene —, og det med Rette, for de vilde, naar Udbudet var saa begrænset i Forhold til Efterspørgselen, netop have den Værdi, der kunde blive Tale om. Og da vilde det have været rimeligt og rigtigt, om Staten havde slaaet ned og, selv om den skulde betale den høje Pris, forhindret den senere Prisstigning. Det er i Grunden dette, som er det rigtige, ikke at man under alle mulige Fortolkningskunster ved Ekspropriation skal give Folk lavere Pris end den, som man i det givne Ekspropriationsøjeblik kan faa ved at sælge til private. Det er rigtigt at gribe ind saa tidligt, at man derved afskærer Prisstigningen, eller rettere saa tidligt, at Prisstigningen